

har gjort ved at færdes mellem Befolkningen, at saa snart de fik rede paa, hvad Forslaget egentlig gik ud paa, at det ikke var en Udplyndring af Kommunerne, men tværtimod gik ud paa at hjælpe Kommunerne til at faa et forbedret Skolevæsen, saldt disse Indvendinger bort — naar det hang saadan sammen, var man selvfølgelig med paa den Sag og ønskede en saadan Lov. Jeg tror, det er Meningen hos Befolkningens Flertal, at Lovforslaget er godt, naar man blot ikke gaar Kommunerens Ret for nær, navnlig paa det Omtraade, hvor man ogsaa efter min Mening vil gaa dem for nær, nemlig med Hensyn til Indstillingen af Lærerne. — Naar den højtærede Kirkeminister udtalte, at han vilde se bedre Tegn, før han fremkom med Lovforslaget, end han hidtil havde set, særlig hvis han har tænkt paa disse skjulte, men bestemte Modstændere, disse lunke Venner, tror jeg, at Ministeren var mere bange, end han egentlig behøvede at være, dersom han tænkte paa Befolkningens Stemme. Der er efter mit Støn ikke noget i Vejen i den Henseende. Den højtærede Minister har jo imidlertid udtalt, at han vil være med i Arbejdet for at bringe Sagen frem til et godt Resultat, og det har sin Betydning. Men jeg tror rigtignok, at det vilde have haft større Betydning, om Ministeren selv havde fremlagt Forslaget, saaledes at det ikke var blevet indbragt ved privat Initiativ. Det har vistnok været Folketinget ubefendt, hvad det ærede 2det Medlem for 7de Kreds (Bjerre) udtalte, at hvis man blot havde ventet en Maaned til, vilde Ministeren selv være kommet med Forslaget. Ja, i saa Fald kunde man jo godt have ventet den Maaned; men det gjaldt netop om at faa Lovforslaget særddigt og hurtigt op til Landstinget, saaledes at Landstinget ikke i Aar med nogen Føje kunde sige, at der ikke var Tid til at behandle Forslaget.

Dog, det skal jeg ikke komme videre ind paa. Jeg skal heller ikke, netop fordi jeg som han forudsætter, at der vil blive nedlagt et Udvalg til Lovforslagets Behandling, komme ind paa de Udtalelser, der bleve fremførte baa de af det ærede 2det kongevalgte Medlem (Goos) og det ærede 2det Medlem for 7de Kreds; men jeg skal slutte med en Advarsel i en bestemt Retning, nemlig mod, at man vil begynde paa at ville dele Købstad og Land; thi det tror jeg, kan bringe en Fare. Forholdene ere forskellige, det er sandt; men det er mere med Hensyn til Skolens indre Liv, end det egentlig er med Hensyn til mange af de andre Forhold. Jeg kan ikke forstaa det, hvis den Tante skalde komme

til at gøre sig gældende, at man skalde udele denne Statsunderstøttelse, som efter Lovgivningen skal gives, i et andet Forhold over for By og Land end efter Børneantallet. Thi det skalde ikke paa nogen Maade kunne faa Udseende af, at Statsunderstøttelsen udeles efter et Præmiesystem, saaledes at man gav et større Tilskud til Byerne, fordi de have bragt deres Skolevæsen videre, end Landkommunerne hidtil have kunnet udvikle deres. Nej, tværtimod maa man langt snarere sige, at Landkommunerne have arbejdet i mange Retninger under haardere Tryk, under vanskelige Forhold end Byerne, særlig paa Grund af de lange Afstande mellem Hjemmet og Skolen og flere andre Forhold, saa de skalde nødvendig straffes med at faa en mindre Part af Understøttelsen fra Staten end Købstæderne, som arbejde under langt heldigere Forhold. I Byerne kunne de jo langt nemmere oprette en ny Klasse ved en bestemt Skole, end vi kunne ude paa Landet, og de ere ogsaa der meget lettere i Stand til at nedlægge en Klasse og blive fri for en Lærer, end vi kunne paa Landet, hvor der er mange Skoler, som arbejde med meget faa Børn, men hvor Skolen alligevel maa opretholdes; paa andre Steder kan det derimod være vanskeligt at faa oprettet flere Skoler. Det er altsaa paa Landet langt vanskeligere end i Byen at faa oprettet en enkelt Klasse til, og man maa derfor paa Landet tit arbejde med et større Børneantal end i Byerne. Det var den Fare, jeg her vilde advare imod.

Over for det ærede 2det Medlem for 7de Kreds skal jeg kun gøre ganske enkelte Bemærkninger. Det forekom mig, at det skinnede igennem — særlig da han talte om Indstillingsretten og Raldelsen — som om det ærede Medlem mente, at Præsterne i særlig Forstand vare Vogtere — og de bedste Vogtere — for Folke-skolen. Men jeg tror ikke, at de ere det i særlig Forstand, eller at de paa nogen Maade vogte den bedre, ja vel ikke en Gang saa godt som gode Hjem, dog, det skal jeg ikke komme nærmere ind paa.

Jeg skal slutte med at sige til det ærede 2det kongevalgte Medlem, at naar han flere Gange nævnte den store Resignation, som dette Ting havde vist i Fjor ved Behandlingen af Skolelovsforslaget, forekommer det mig, at den Side, hvortil jeg hører, og Folketinget i det hele taget har vist en tilsvarende Resignation, og jeg skal kun ønske, at denne Resignation, naar vi nu behandle Sagen videre, maa vise sig fra begge Sider, saaledes at vi kunne faa Lovforslaget ophøjet til en Lov, der kan blive til Gavn for den